

Lo davantal de la Mameta

Vaquí en occitan lengadocian una revirada liura d'un tèxte en francés qu'una amiga m'a mandat.

Ièu, cresi que los joves al jorn d'uèi sabon pas çò qu'es un davantal ...

Vos sovenètz del davantal de vòstra Mameta ? ...

Las mamàs e las mametas cargavan un davantal per dessus la rauba que n'avián pas gairas per dire de ne cambiar sovent.

Es de notar, qu'èra mai aisit de lavar un davantal de coton, estant qu'una rauba, una camiseta o un cotilhon èran d'una estòfa pus preciosa.

Doncas, lo davantal servissiá, d'en primièr, per parar la rauba.

Mas las mametas e las mamàs, s'en servissián tot lo jorn, del matin al ser. Es a dire :

- Lo davantal deveniá un gant per tirar un plat del forn cald de tròp.

- Lo davantal fasiá de maravilhas per estorar las lagremas del nenon que se plorava o per fretar los morrons mascarats.

- Al polalhièr lo davantal servissiá per portar los uòus, per reviscolar los poletons e, tot còp; pels uòus a mitat espelits que la mamà metiá dins lo fornèl encara caudet per acabar l'espelida.

- Quand qualqu'un nos fasiá visita a l'ostal, los enfants crentuts se rescondián darrièr lo davantal de la Mamà. S'en pòt, benlèu, tirar l'expression : "S'amagar dins los cotilhons de la mamà".

- Quand lo temps se fasiá fresquet, la mamà se parava los brasses e las espatlas dins lo sieu davantal. E quand lo temps èra al calimàs, la mamà se secava lo front amb son davantal quand cosinava davant lo fornet que flambava l'ivèrn coma l'estiu.

- Aquel davantal èra, tanben, bufador quand la mamà lo brandissiá al dessus del fuòc per l'activar.

- Aqu'èra, encara, dins aquel davantal que se carrejavan jusqu'a l'ostal, los patanons e las bròcas per far fuòc.

- A l'òrt, lo davantal fasiá un boirelon per i metre la culhida : apres los peses, venián los caulets ...

- A l'auton, s'utilizava per amassar las pomas tombadas de l'arbre.

- Quand qualqu'un nos tombava dessus a l'ostal, erètz espantats de veire aquel davantal vièlh, espolsar dins un liuç tot çò que se podiá trobar a la vista del visitaire.

- Quan lo despartin èra prèste, la mameta sortissiá sus la pòrta e brandissiá lo davantal : los òmes sabián qu'èra ora d'anar a la sopa.

- La mameta, tanben, se servissiá del davantal per tirar del forn lo pastís de pomas e lo pausar sul bòrd de la fenèstra per lo far refregir. Al jorn d'uèi, la siá pichòta-filha l'i pausa son pastís mas ... per lo far desgelar ! ... A cada costuma, son temps ...

Solide que caldrà d'ans e d'ans abans que s'invente un vestit que pòsca rivalizar amb aquel vièlh davantal que servissiá per far de tot a l'ostal.

Dangerós, al jorn d'uèi, aquel davantal ?

Uèi, vendriam calucs pas que de pensar al molon de micròbis que poirián s'empegar sul davantal dins una sola jornada !

Fin finala, lo sol mal que los enfantons aguèsson trapat pel davantal de la Mamà o de la Mameta, aquò's lo de l'amor !

Eliana M. (amb l'ajuda de la siá Mamà que s'es lembrada la siá Mameta de l'ostal amb aquela istòria del davantal)

Setembre de 2020